

Міністерство охорони здоров'я України

Українська
медична стоматологічна академія

Сучасні підходи до викладання теоретичних і клінічних дисциплін у медичному вузі

Матеріали навчально-методичної конференції

Полтава - 2005

Студенти, які намагаються знати більше, бажають одержати диплом з відзнакою, стають лідерами в групі. Під їхнім впливом уся група починає краще вчитися. Мотивом до активного навчання є залучення студентів до навчально-дослідної роботи.

Зрештою, успіх у підготовці офіцерів запасу визначається рівнем педагогічної майстерності, масштабами творчої ініціативи викладачів кафедри, прагненням до підвищення військово-професійних і педагогічних знань.

Разом з тим, на кафедрі приділяється увага розвитку досліджень і створенню теорії військового навчання і виховання студентської молоді. Колектив кафедри прагне дотримуватися вимог, які б сприяли тому, щоб кафедра стала справжнім центром підготовки кваліфікованих військових кадрів для Збройних сил України.

ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ Й КЕРУВАННЯ САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ СТУДЕНТІВ

В.П. Міщенко, В.М. Соколенко, З.К. Моргун, Л.Е. Весніна

Формування сучасного фахівця будь-якого профілю передбачає наявність у нього вмінь і навичок самостійного засвоєння знань. Опанувати прийомами і методами самоосвіти студенти змушені в ході вивчення дисциплін, спираючись на власний, поки що незначний досвід, методом «проб і помилок». Суттєво допомагають студентам у засвоєнні елементів знань і опануванні практичними навичками викладачі, цілеспрямовано і безупинно контролюючи самостійну роботу. Питанням організації і методики самостійної роботи варто приділити особливу увагу у вивченні нормальної фізіології, оскільки у студентів 2 курсу, на якому вивчається цей предмет, ще повністю не сформовані навички самостійної роботи.

У зв'язку з введенням кредитно-модульної системи організації навчального процесу зростають вимоги і до організації самостійної роботи студентів. Кредитно-модульна технологія навчання – це цілісний алгоритм повного засвоєння знань та вмінь майбутніми фахівцями за структурно-інтегрованими програмами в кредитних вимірах з метою докладання максимальних інтелектуальних зусиль для їх вчасного засвоєння.

Дотепер самостійну роботу на практичних заняттях студенти виконували під керівництвом і за участі викладача. Такий спосіб діяльності має продуктивний творчий характер і спрямований на опанування навичками розв'язання таких задач: виявлення протиріч, що призводять до проблемних ситуацій, постановка і формулювання навчальних проблем, аналіз способів їхнього вирішення, формулювання висновків і узагальнень, виявлення логічних зв'язків між новими результатами і наявним запасом знань. За іншого способу самостійної діяльності студентів – підготовки до занять і виконання домашніх завдань – студент мусить сам розібрати і проаналізувати готовий висновок чи розв'язати навчальну задачу, систематизувати відому навчальну інформацію, наведену в книзі чи в конспекті, у крайньому разі – самостійно виконати дії за аналогією з відомим зра-

зком. Такий спосіб діяльності студента має репродуктивний характер. Для того, щоб ця робота студентів була ефективною, вона має стимулювати і виховувати у студентів потребу в самоосвіті, і щоб зміст цієї роботи був пов'язаний із розв'язанням фактичних завдань подальшої професійної діяльності студентів, із питаннями їхньої фахової освіти.

З умовою завдання, що формулюється у вигляді проблемної ситуації, студенти ознайомлюються на лекції. Тут за їхньої участі уточнюється і конкретизується проблема, обговорюються способи й основні етапи її вирішення. Установлюється зв'язок між теоретичними положеннями, отриманими на цій і попередніх лекціях, і можливістю їхнього використання в розв'язанні проблемної ситуації, що виникла. Для поглибленого вивчення теоретичних питань, понять, формул, закономірностей; знання яких необхідні для виконання завдання, даються методичні вказівки щодо організації самостійної роботи і література.

Другий етап керованої самостійної роботи з виконання завдання здійснюється на практичному занятті, де студенти беруть участь у вирішенні часткових проблем. Як правило, на початку заняття один чи кілька студентів розв'язують задачі на дошці, потім кожному студентові у вигляді роздавального матеріалу видається окрема задача, яку він розв'язує самостійно під керівництвом викладача. Оскільки задачі однотипні, то вузлові моменти їхнього розв'язання, проміжні результати в міру їхнього одержання демонструються студентами чи викладачем із подальшим обговоренням їх усією аудиторією.

На закінчення викладач разом зі студентами робить висновки й узагальнення, встановлює взаємозв'язок між частковими проблемами, що розглядалися на занятті, та проблемою, сформульованою в умові завдання. Як із завданням для самостійної роботи студентам пропонується ознайомитися з розв'язанням деяких прикладів, які наведені в підручниках, навчальних посібниках і відповідають темі завдання. Даються методичні вказівки щодо використання запропонованих прикладів під час виконання окремих етапів завдання.

Далі організація і керівництво самостійною роботою студентів здійснюються на групових чи індивідуальних консультаціях. Індивідуальні консультації проводяться з різних окремих питань, висновки формулює сам студент. Консультації використовуються також як засіб оперативного контролю самостійної роботи студентів не тільки під час виконання завдання, але й у вивченні теоретичних питань курсу і служать зворотним зв'язком у процесі навчання.

Необхідним елементом організації самостійної роботи є систематичний її контроль, який має за мету керування цією роботою і систему заходів заохочення студентів, що активно навчаються.

У нових умовах проведення кредитно-модульної системи пропонується модульні контрольні зрізи оперативного засвоєння елементів знань і практичних дій, що передбачає їх розуміння і запам'ятовування через первинне сприймання з метою репродуктивного відтворення. **Повне засвоєння елементів знань і практичних дій, які складають кістяк**

предмета, досягається внаслідок довготривалого і багаторазового повторення і застосування у стандартних і нестандартних ситуаціях; вони пропонуються для підсумкового оцінювального контролю залишкових знань без установки на попереднє повторення. **Опорний контрольний зріз** – це один із видів контролю, за допомогою якого перевіряється стан оперативного або повного засвоєння визначеної сукупності навчального матеріалу і яким охоплюється кожен суб'єкт навчання. На нашій кафедрі в таким є тестування.

Рейтинговий показник із дисципліни – це числова величина, яка дорівнює відсотковому відношенню суми балів з усіх опорних контрольних зрізів за модуль до суми максимально можливих балів. Види рейтингових показників: модульний, семестровий, річний.

За такої організації самостійної діяльності студентів зростає їхня творча активність, формуються навички самоосвіти, вміння орієнтуватися в нестандартних ситуаціях. Чимало студентів виконують домашні завдання раніше встановлених термінів, у зв'язку з чим зросло відвідування індивідуальних консультацій, крім обов'язкових для всіх завдань виконуються додаткові, так звані завдання за бажанням; деякі студенти через виконання індивідуальних завдань прийшли в НСТ.

ЕМОЦІЙНІСТЬ ЛЕКЦІЇ – ОДИН ЗІ ШЛЯХІВ АКТИВІЗАЦІЇ СПРИЙМАННЯ

З.К.Моргун, В.М.Соколенко, Л.Е.Весніна

Останніми роками багато пишуть про необхідність активізації пізнавальної діяльності студентів на всіх формах занять, зокрема й на лекції. Будь-яка форма занять у вузі не може бути організована цілком на використанні тільки одного з механізмів діяльності інтелекту. Так, наприклад, лекцію у вузі не можна побудувати лише на вирішенні проблемних ситуацій, тому що це вимагає наявності фактичної інформації у пам'яті інтелекту. За відсутності цієї інформації найлегша проблемна ситуація виявиться дуже важкою, а отже, невирішеною. Таким чином, перш ніж активізувати мислення, необхідно активізувати сприймання.

Одним зі шляхів активізації сприймання є емоційність. В енциклопедіях дається таке визначення цьому поняттю: «Емоції – переживання людини її ставлення до навколишнього світу і до самої себе; одна з форм відображення об'єктивної дійсності».

У процесі навчання в студента формується ставлення до предметів навчання як ставлення суб'єкта до об'єкта, тобто виявляються почуттєві переживання позитивного чи негативного характеру. Тому навчання своїм змістом, методами і формами не може зневажати закономірність емоційного розвитку людини.

Навчальна і наукова праця студентів, як і вся пізнавальна діяльність, вимагає оптимальної взаємодії таких механізмів центральної нервової системи як гальмування і збудження. П.К.Анохін писав, що «в навчальному процесі для забезпечення досить напруженої розумової діяльності необхідні прийоми збудження, що сприяють активізації діяльності механізмів центральної нервової системи, насамперед механізму сприйняття,